

Methodische onderlegger: een methodische aanpak om een actiegericht overleg te voeren

Bijgaand de methodische onderlegger die is ontwikkeld voor partners die deelnemen aan het Actieoverleg. Deze methodische onderlegger kan helpend zijn om op een gestructureerde (methodische) wijze met de betrokken partners informatie te duiden, te analyseren en vervolgens gerichte acties uit te zetten die bijdragen aan directe en structurele veiligheid van directbetrokkene(n).

Visie gefaseerde ketenzorg vertalen naar het Actieoverleg

Veilig Thuis, politie en justitiepartners (OM, Reclassering, RvdK) hebben de visie gefaseerde ketenzorg voor veiligheid, risicogestuurde zorg en herstel (Vogtländer en Van Arum) omarmd. Dit betekent dat in de afstemming tussen straf en zorg deze visie wordt vertaald naar de dagelijkse praktijk. Hieronder een overzicht wat deze visie inhoudt.

Visie gefaseerde ketenzorg voor veiligheid.
Gedurende het hele proces focus op veiligheid.

De 10 stappen

in gefaseerde samenwerking voor veiligheid

Directe veiligheid

1. Bepaal de onveilige situaties / relaties en wat nodig is voor veilig stellen
2. Benoem per onveilige situatie de veiligheidsvoorwaarde(n)
3. Maak concrete afspraken voor het realiseren van de veiligheidsvoorwaarden
4. Bepaal welke lokale hulpverleners en specialisten betrokken moeten zijn (en welke niet) en/of een civielrechtelijk/ bestuurlijk/ strafrechtelijk kader toegevoegd moet worden en welk scenario daarbij gewenst is.
5. Bepaal wie regie voert op de veiligheid en wat de consequenties zijn voor het niet naleven van de veiligheidsafspraken

Risicogestuurde zorg – stabiele veiligheid

6. Bepaal de risicofactoren die de grootste impact hebben op de onveiligheid
7. Formuleer per risicofactor de doelen die bijdragen aan meer veiligheid
8. Bedenk oplossingen en maak hiervoor afspraken met elkaar

Herstelgerichte zorg – duurzame veiligheid

9. Onderzoek wat nodig is voor het verwerken van ervaringen van geweld en onveiligheid
10. Bepaal in hoeverre behandeling / hulpverlening leidt tot afname van onveiligheid (monitoring veiligheid)

Aanmelding

Alle deelnemers aan het Actieoverleg kunnen een casus inbrengen. De aanmeldende partij draagt zorg voor de benodigde informatie, zodat andere partijen de juiste persoon kunnen opzoeken. In het delen van informatie is het van belang dat voor alle partijen duidelijk is welk doel is vastgesteld. Dan kan een goede beoordeling worden gemaakt door die organisaties welke informatie zij voor dat doel mogen delen.

Informatie ten behoeve van aanmelding Actieoverleg

Aanmeldende partij stuurt casus naar de voorzitter¹ met (minimaal) de volgende informatie:

- Gegevens aanmeldende partij
- Cliëntgegevens
- Casusomschrijving (kort, feitelijk en concreet)
- Welke informatie is (al eerder) bekend? (meldingen in verleden, onderzoek, hulpverlening, etc.)
- Concrete vraag aan het Actieoverleg (en noteer tevens wat het moeilijk maakt om het veilig te houden)

N.B. er vindt check plaats of directbetrokkene(n) bekend zijn bij Reclassering/ Raad voor de Kinderbescherming.

Criteria inbreng casus in het Actieoverleg

De volgende criteria zijn van belang voor aanmelding van een casus in het Actieoverleg (1 en 2 zijn cumulatieve voorwaarden):

1. Relevantie: de aanmelding bevat een concrete vraag en is ten minste relevant voor Veilig Thuis, politie en OM.
2. Inhoudelijke factoren: de aanmelding bevat elementen als samenloop straf/zorg, veiligheidsrisico's, ontkenning van geweld of complexe vormen van geweld/mishandeling.

¹ Per regio kan worden vastgesteld op welke wijze de aanmeldingen plaatsvinden

² Ook als het gaat om denkkraft in een casus

³ Bij spoedinterventies- en/of onderzoekshandelingen (letselduiding, sporenonderzoek, etc) is direct contact/bellen en handelen gewenst vanuit VT, politie en OM. Daar waar afstemming nodig is om gezamenlijk te bepalen wat nodig is voor verder vervolg / veiligheid van het kind, bijvoorbeeld ná onderzoek (VT en justitie), dan kan deze evt. worden ingebracht in het Actieoverleg.

Criteria

1. Relevantie

- De aanmelding en/of concrete vraag aan het Actieoverleg is op z'n minst relevant voor Veilig Thuis, Politie én OM (samenloop straf/zorg en/of (vermoeden van) strafbaar feit)
- Het is een overleg waarin acties en lijnen worden uitgezet, het is geen overleg waar de casus wordt geëvalueerd of waar alleen gesproken wordt over de zorgen.

2. Inhoudelijke factoren

- Samenloop straf/zorg: afstemming straf/zorg is van belang vanwege lopend strafrechtelijk onderzoek (zoals het maken van veiligheidsafspraken met directbetrokkenen)
- Criminaliteit en veiligheidsrisico's: betrokkenheid bij crimineel netwerk, vuurwapengevaarlijkheid, drugscriminaliteit, etc. wat een veiligheidsrisico vormt voor medewerkers. Indien relevant vindt er een afweging plaats of het Stelsel Bewaken en Beveiligen (SBB) van toepassing is.
- Toename/ ontkenning van geweld: Een verleden van (ernstig) geweld (ook tegen professionals), toename geweld na bemoeienis VT en/of politie, ontkenning (waardoor geen zicht op veiligheid te bewerkstelligen is), etc.
- Complexe vormen van geweld/ mishandeling:
 - Ex-partner stalking
 - Veiligheidsrisico's vanwege geloofsovertuiging/ cultuur (bijv. vrouwelijke genitale verminking, eengerelateerd geweld)
 - Ouderenmishandeling
 - Strafbare kindermishandeling³

Bespreking

Zie ook procesplaat op laatste pagina

Doel van de bespreking met de betrokken partners is het duiden van informatie over wat precies is gebeurd en wat grootste zorg is over de onveiligheid. Vervolgens bepaalt het Actieoverleg welke (strafrechtelijke of andere) onderzoekshandelingen en interventies worden ingezet (gerichte acties) die bijdragen aan directe en/of structurele onveiligheid, wie regie voert en welke informatie wordt gedeeld met directbetrokkenen en wanneer. Het Actieoverleg werkt conform de visie gefaseerde ketenzorg voor veiligheid.

Delen en duiden van informatie: welke informatie is bekend die kan worden gedeeld in het Actieoverleg?

- VT⁴: eerdere meldingen, onderzoek, lopende interventies, etc.
- Politie: relevante registraties, mutaties, aanhoudingen, overige (lopende) interventies, etc.
- RvdK: soort onderzoek, welke maatregel is bekend, etc.
- Reclassering: toezicht, lopende interventies, etc.
- OM: lopend onderzoek, interventies, antecedenten/ relevante justitiële documentatie.

Processtappen

Stap 1: Wat is grootste zorg over de onveiligheid als niets verandert? Wat is er al aan directe veiligheid?

- Wat is er al aan directe veiligheid: welke veiligheidsafspraken zijn er gemaakt en door wie?
- Risico-inschatting: Wat zijn eventuele gevaren⁵ en complicerende factoren⁶ (indien van toepassing)?
- Wat vindt Actieoverleg de grootste zorg ten aanzien van onveiligheid (de onveilige situatie / relatie)?

Stap 2: Wat is nodig om het veilig te maken en te houden? Wat moet er gebeuren?

(geef richting aan de acties die nodig zijn voor directe veiligheid van directbetrokkene(n))

- Directe interventies: welke acties worden ondernomen voor directe veiligheid?
 - Wat: welke interventies / onderzoekshandelingen worden ingezet?
 - Wie: wie is voor welke interventies/ onderzoekshandelingen aan zet?
 - Hoe: bespreken hoe de handelingen van de partners elkaar raken, kunnen verstevigen of doorkruisen.⁷

- Scenario's: welke scenario's worden ingezet bij eventueel volgend incident of niet nakomen van veiligheidsvoorwaarden en/of - afspraken? (bijvoorbeeld: ZSM scenario, Verzoek tot Onderzoek bij de Raad voor de Kinderbescherming, inzet Tijdelijk Huisverbod overwegen, etc.)

Stap 3: Afspraken over regie en vervolg

- Wie heeft regie op veiligheid (hoe stem je de genomen stappen af en hoe informeer je elkaar)?
- Welk vervolg is (nog) nodig, denk aan monitoring en door wie?
- Welke informatie gaat wel of niet naar directbetrokkene(n), wanneer en door wie?
- Welke partijen moeten worden geïnformeerd over de afspraken die in het Actieoverleg zijn gemaakt?

⁴ Vaak is VT inbrenger van casus in Actieoverleg, dus dan wordt deze informatie al vooraf gedeeld met partners.

⁵ Denk aan: maatschappelijke onrust, veiligheid medewerkers, vuurwapenbezit, etc.

⁶ Dit zijn factoren die de onveilige situatie in stand houden. Wanneer sprake is van directe veiligheid is het van belang om in het kader van risicogestuurde zorg te werken aan die risicofactoren die de grootste impact hebben op de veiligheid.

⁷ Niet elke OM handeling is gericht op veiligheid maar soms gericht op het verkrijgen van bewijs (wat uiteindelijk via de strafzaak van betekenis kan zijn op de veiligheid).

Samengevat procesplaat: de 3 stappen

Stap 1: Wat is grootste zorg over de onveiligheid als niets verandert? Wat is er al aan directe veiligheid?

Bespreek en noteer het volgende:

- Wat is er al aan directe veiligheid?
- Complicerende factoren (indien van toepassing)

Stap 2: Wat is nodig om het veilig te maken en te houden? Wat moet er gebeuren?

Bespreek en noteer het volgende:

- Directe interventies: welke acties worden ondernomen voor directe veiligheid?
- Welke scenario's worden ingezet bij eventueel volgend incident of niet nakomen van veiligheidsafspraken?

Stap 3: Afspraken over regie en vervolg

Bespreek en noteer het volgende:

- Regie op veiligheid (afstemming straf/zorg) (coördinator / regisseur aanwijzen)
- Monitoring, zo ja wie, wanneer en wat
- Welke informatie gaat naar directbetrokkene(n), wanneer en door wie
- Welke partijen moeten worden geïnformeerd

Opstellers

Actieoverleg Methodische onderlegger - 19 januari 2021

Marieke Kleinjan – Projectleider Actieoverleg Landelijk Netwerk Zorg en Straf

Gitta Vernooij – Gedragswetenschapper Veilig Thuis Utrecht

Marije Platteschor – Gedragswetenschapper Veilig Thuis Groningen

Feedback: Politie (Nicole Jansen), OM (Judith van Schoonderwoerd den Bezemer-Wolters),

Reclassering (Anne Hoeksma), Raad voor de Kinderbescherming (Bianca Poldervaart)